KABINET GAAT BOEREN OPKOPEN OM STIKSTOFUITSTOOT TE VERMINDEREN...

Agenda

- Ontwikkeling vanaf 2000
- Klimaat akkoord
- Stikstof
  - Chronologisch overzicht
  - Probleem?
  - Hoe werkt het
  - Onzekerheden, bronnen, overzicht Europa
- Conclusie stikstof
- Wat zien we meer momenteel?

- **Lubbert van Dellen**
- **Voeradviseur**
- **Directie AcconAVM**
- **Sterke positie in agro sector**
- **Bedrijfskunde en belastingrecht**
- **Secr Mesdag fonds**

- **L.vandellen@acconavm.nl**
- **0653725793**

Ontwikkeling vanaf 2000 (cijfers CBS statline)

# bedrijven	2000	2018		#	2000	2018		Omvang/bedrijf	2000	2018	
Akkerbouw	**35.872**	**18.193**	**51%**	**Ha**	**634.440**	**515.971**	**81%**	**Ha akkerbouw/bedrijf**	**17,7**	**28,4**	**160%**
Aardappeltelers	15.267	9.631	63%	Ha	422.960	429.976	102%	Ha gespec aard.telers	27,7	44,6	161%
Groente telers	6.617	5.350	81%	Ha	45.993	60.533	132%	Ha gespec.groente telers	7,0	11,3	163%
Overig akkerbouw	13.988	3.212	23%	Ha	165.487	25.462	15%	Ha overige telers	11,8	7,9	67%
Glastuinbouw	**11.070**	**3.184**	**29%**	**m2**	**105.208.811**	**89.896.929**	**85%**	**Ha glas/bedrijf**	**9.504**	**28.234**	**297%**
				#	1.504.076	1.621.914	108%	Melkvee/bedrijf	51,0	95,6	187%
Melkvee (koeien)	**29.466**	**16.963**	**58%**	**ton**	**11.127.000**	**14.295.000**	**128%**	**Kg melk/bedrijf**	**378**	**843**	**223%**
Varkens (totaal)	**14.523**	**4.135**	**28%**	**#**	**13.117.814**	**12.390.672**	**94%**	**Varkens/bedrijf**	**903**	**2.997**	**332%**
Kippen (totaal)	**3.860**	**1.638**	**42%**	**#**	**104.014.665**	**96.985.787**	**93%**	**Kippen/bedrijf**	**26.947**	**59.210**	**220%**
Legkippen	2.292	837	37%	#	44.036.400	45.452.910	103%	Legkippen/bedrijf	19.213	54.305	283%
Vleeskuikens	1.094	535	49%	#	50.936.625	41.789.096	82%	Vleeskuikens/bedrijf	46.560	78.110	168%
Overige kippen	474	266	56%	#	9.041.640	9.743.781	108%	Overige kippen/bedrijf	19.075	36.631	192%
Totaal	94.791	44.113	47%								246%

- Omvang/omzet per bedrijf groeit sterk
- Groeiende bedrijven mogen niet stijgen in NH3 emissie
- Enige route: stal met lagere uitstoot per dier

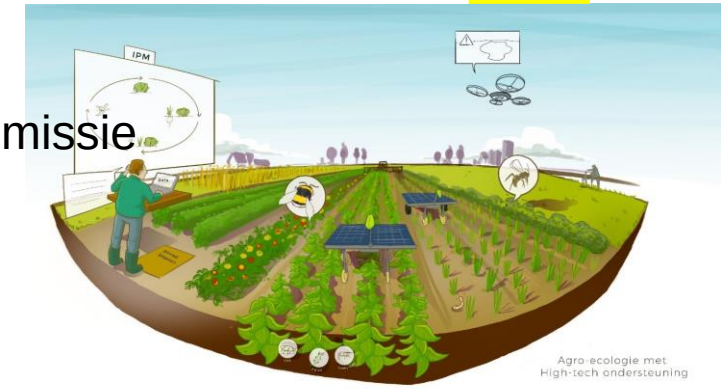

Klimaat akkoord 2019

- Landbouw 1 miljard euro!
- Groei 1% areaal bos komende 30 jaar
- Veen weide gebieden vernatten / omzetten natuur
- Opwekken groene energie (zon op dak en in weide)

= van 1.750.000 ha terug naar 1.500.000 ha!

= bij zelfde veestapel dus intensiever!

Geld “stikstof” wordt gehaald uit klimaatakkoord

Habitat richtlijn

- Richtlijn 92/43/EEG 21 mei 1992 inzake instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna
- Artikel 6: nieuwe projecten geen significant effect
  - lid 1 (instand houding),
  - lid 2 (passende maatregelen)
  - lid 3 (plannen en project)
- PAS drempelwaarde 0,5/1% KDW

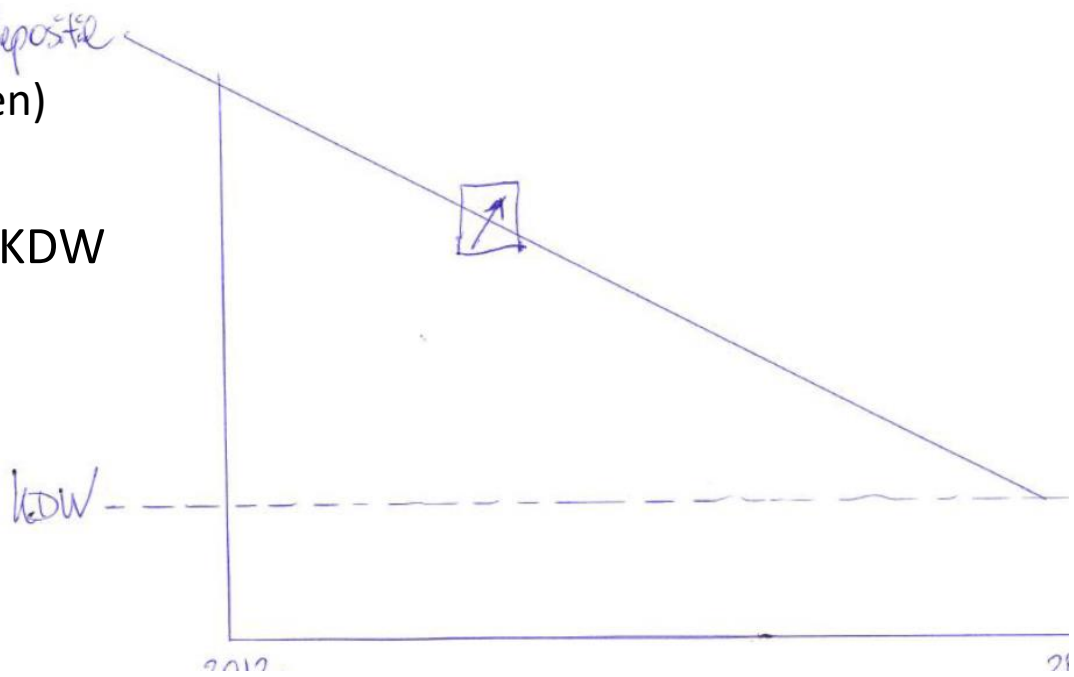

- Ecologische discussie
- Scheikundige discussie
- Juridische discussie

Stikstof?

1. Uitspraak Hof 7 nov 18
2. Uitspraak RvS 29 mei 19
   => PAS onderuit
3. Commissie Remkes 25 sept 19
   => Focus op bronmaatregelen rondom natuur gebied
   => Weiden/bemesten: later rest economie…later
4. ***Besloten kabinet overleg 30 september***
5. Protest + toespraak 1 oktober
6. Brief Schouten 4 okt 19
   => Geen generieke krimp
   => Intern salderen stalcapaciteit
   => Extern sald. stalcapaciteit x70% + intrekken fosfaatrechten!
7. Brief provincies 8 okt 19
   => Extern sald. P-rechten 8 okt x 70% + intrekken P
8. Memo kamer uitvoering problemen 9 okt 19
9. Boeren halen zekerheid Leeuwarden 11 okt 19
   Overige provincies + Groningen 14 okt 19
10. ***Besloten kabinet overleg 15 okt 19***
11. Landelijk protest 16 okt 19
    Hoorzitting stikstof
12. Debat tweede kamer 17 okt 19
    => Brief 4 okt leidend, ? Juridische houdbaarheid
    => tot 1 december tijd nemen voor uitwerken
13. Afstemming Schouten + provincies 18 okt 19
    => alle provincies behalve Friesland
14. Memorie (eigendom) 21 okt 19
15. Task force NH3 => voorstel extern salderen: P niet intrekken
16. Brief kabinet 4-12-2019
    => Intern salderen: stalcapaciteit
    => Extern salderen: stalcapaciteit x 70% + intrekken fosfaat?

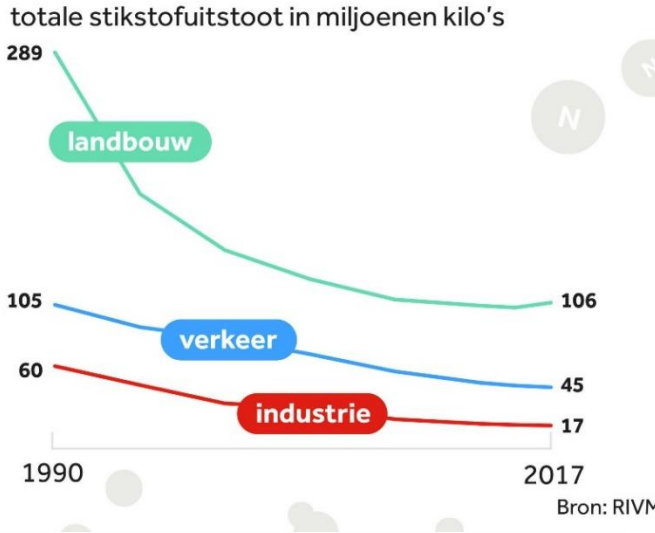

Brief 4-12-2019 Hoe werkt dit 1?

	Intern salderen (uitbreiding bedrijf)	**Extern salderen (verkoop NH3 derden)**
Basis	Vergunning	Vergunning
Afnemen latente ruimte	Onbenutte ruimte	Onbenutte ruimte
Uitgangspunt	**Gerealiseerde stalcapaciteit Conform vergunning**	**Gerealiseerde stalcapaciteit Conform vergunning**
Besluit emissie arme huisvesting	Maximale emissie per dierplaats	Maximale emissie per dierplaats
Afroming	n.v.t. 0%	30%
Dierrechten	n.v.t.	1-1-2020? 100% intrekken??
Niet toegestaan	Sanering regeling (warm) Intrekken rechten artikel 6	Sanering regeling (warm) Stopper regeling Intrekken rechten artikel 6

Brief 4-12-2019: Hoe werkt dit 2?

Voorbeeld

Vergunning NB/PAS	200 koeien
Feitelijk gerealiseerde stalcapaciteit	170 koeien
Aanwezig vee 4 okt (nvt)	155 koeien
Fosfaatrechten	150 koeien

Stabiel bedrijf

Mag in de basis vergunning benutten
Maar elk dier moet ligplaats hebben
Handhaving op vergunning PAS 200

Intern salderen (4-12-2019)

Extra stal realiseren
Feit gerealiseerde stalcap 4 okt 170 koeien

Extern salderen (wet 4-12-2019)

NH3 verkopen aan derde / collega veehouder
Stal cap vergunning 4 okt 170 koeien = kg NH3 x 70%

1-2-2020 volgt kabinet besluit inname fosfaatrechten
bij extern salderen. Tot dat moment NIET extern salderen

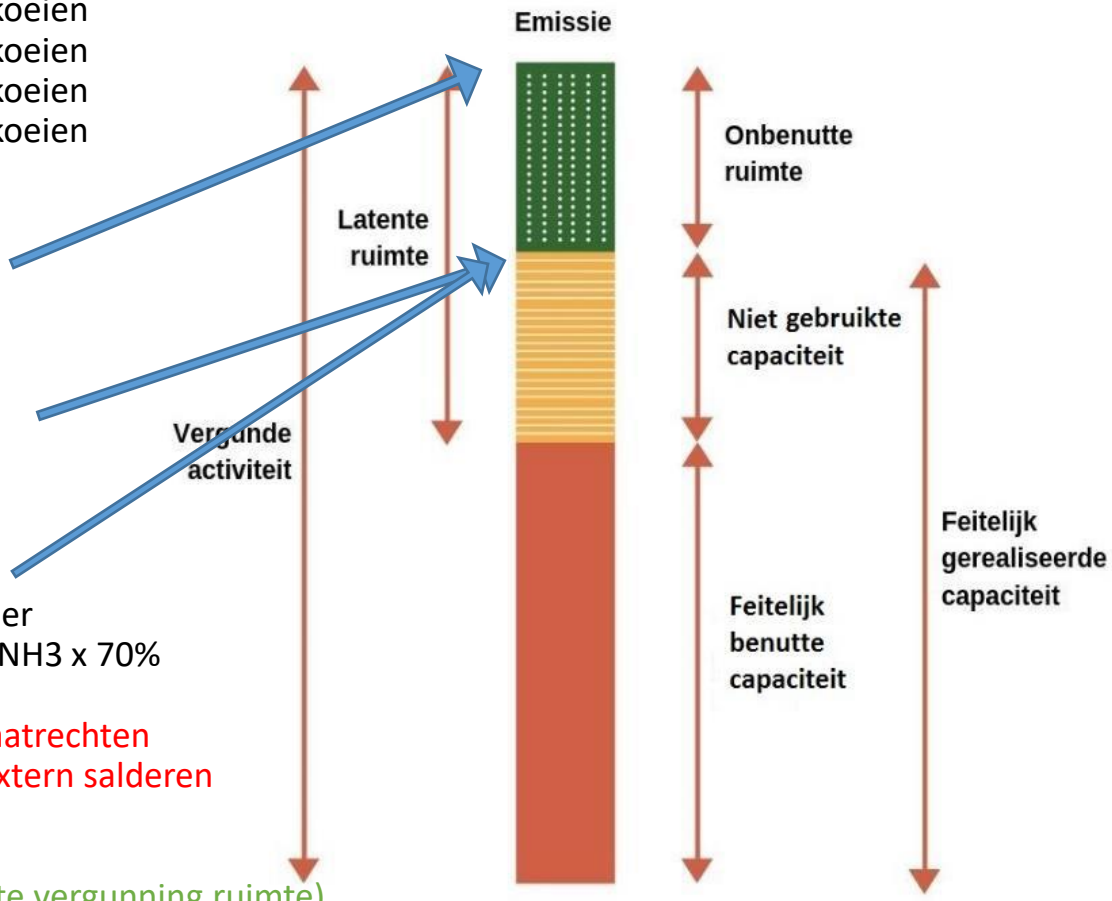

Nog niet gerealiseerde stalcapaciteit (latente vergunning ruimte)
Is ingenomen t.b.v. natuur, wel kan bedrijf met intern salderen in toekomst groeien (zonder dat NH3 uitstoot groeit)

Onzekerheden

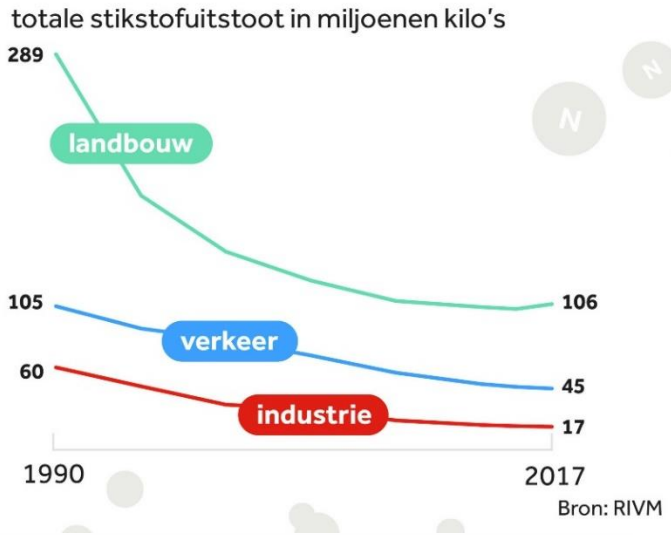

Brief 21-11-2019 kamer onzekerheden stikstof

- Kwaliteit van gerapporteerde emissies
  - Er wordt zeer beperkt aan de bron gemeten.
  - Vee schattingen door experts
- Het meten van verspreiding en depositie
  - Natte depositie
  - Droge depositie
- Het begrip van de processen die leiden tot depositie
  - Gebaseerd op modellen

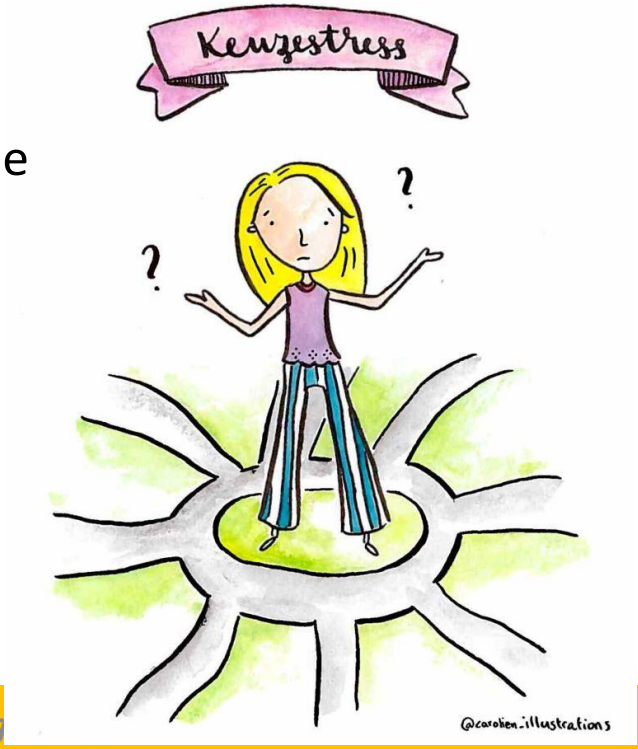

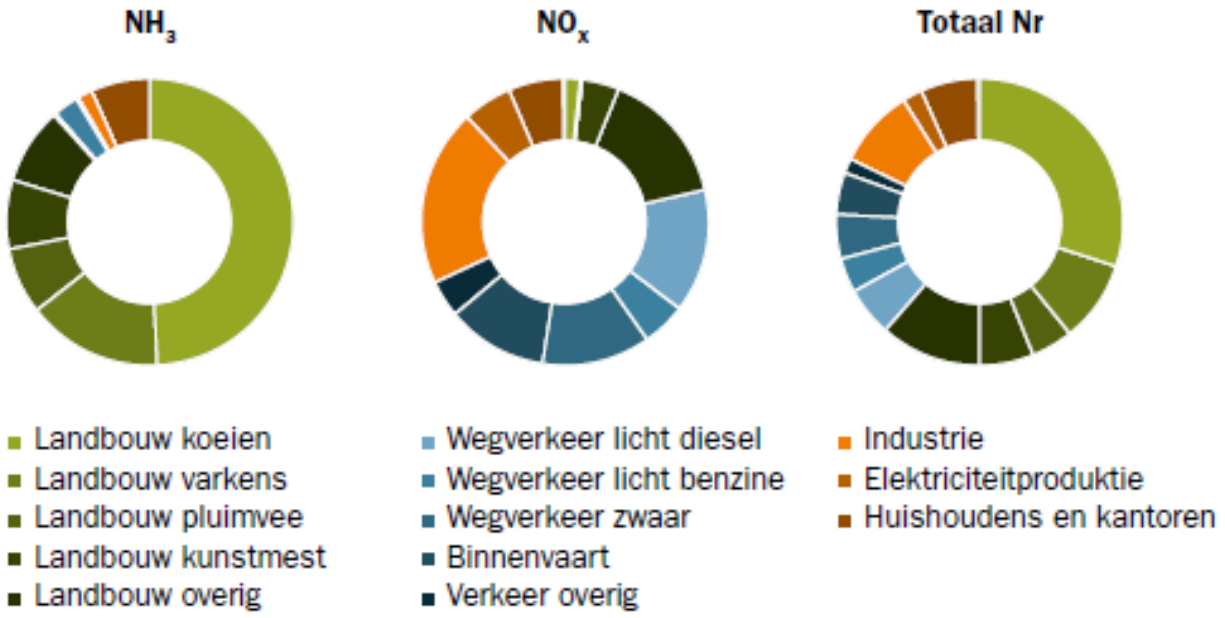

Regio's gelijkwaardig

- Nederland 4x EU Gem
- Vlaanderen (B)
- Po Vallei (I)
- NoordRijnWestfalen(Dl)
- Nedersaksen (Dl)

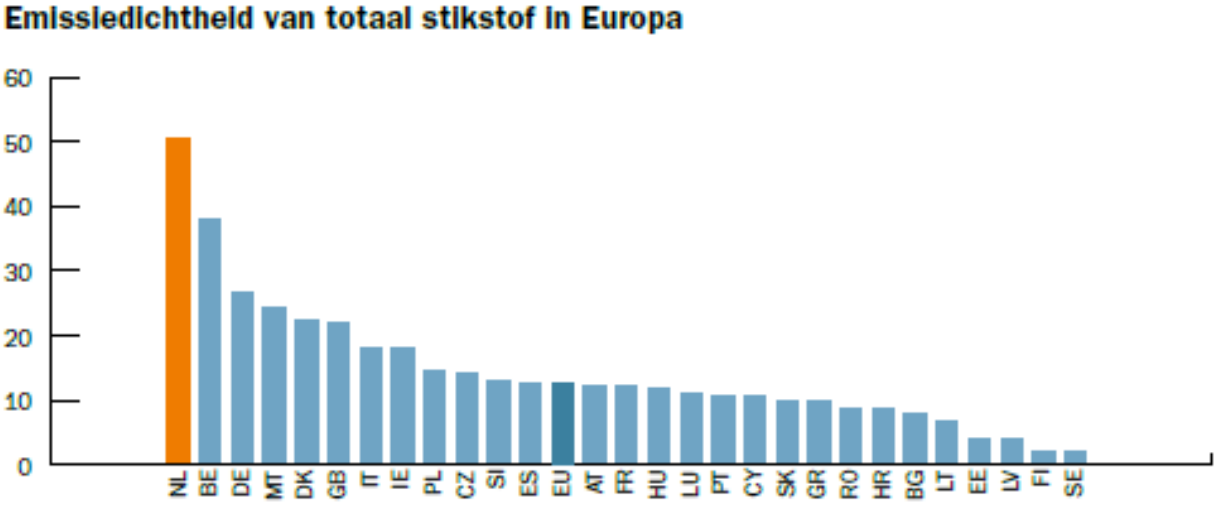

Figuur 4. Emissiedichtheid (kg N/ha) voor Europese landen en de EU-28 in 2017.[a,b]

Blijf op het paard zitten (overzicht + alert)!

Welke vergunning is leidend? Hoe ziet mijn vergunning eruit?

1. NB vergunning oud voor 1 jul 15
2. NB vergunning PAS > 1 mol
3. PAS melding 0,05-1 mol
4. Bewaren Aerius < 0,05 mol

Knelgevallen regeling 4 oktober 2019 projecten:

1. Aantoonbaar gestart realisatie project
2. Onomkeerbare (investering) verplichtingen project
3. Bedrijfsverplaatsing N2000 gebied
4. Projecten nationaal belang

Rond aan-verkoop trajecten van voor 4 okt goed af (RVO melding)

1. Zorg voor goede clausule in contracten
2. (Ver)koop van locatie + rechten + vee in 1 hand
3. Als collega boer koopt….en op die locatie verder gaat….

Intern salderen: een bedrijf is een inrichting

1. Binnen 1 bedrijf intern salderen tussen locaties die 1 inrichting zijn?

Toekomst bedrijf ontwikkeling -/- NH3

1. Van NH3 arme vloer => mest en urine snel gescheiden stal uit
2. Fermentatie mest (beluchting)
3. Voeren (eiwit arm…..energie rijk)
4. Mestuitrijden vochtig weer + water (mest app)
5. Kunstmest gebruik => mest gebruik…CO2 vastleggen

www.stikstofclaim.nl **dek je in voor € 150**

Wat zien we momenteel meer?

1. Toekomst strategie bedrijf
- Inclusief langere termijn fiscale strategie (herwaardering)
- Vermogen overdracht binnen familie (20% voorkomen)

2. Fosfaat samenwerking, let op RFC referenties en bank
Fosfaat middels samenwerking verband
- Geen 20% korting
- Betaling in 7-10 jaar

3. Aankoop bedrijf in creatieve vorm
Fosfaat samenwerking
Grond met gefaseerde levering en betaling
Grote fiscale winst op gebouwen/vee oplossen

4. Inbreng van deel bedrijf in BV….fosfaat?
- Gebruik maken van lage 15% tarief

5. Vermogen uit Box 3 halen in specifieke families
- Belastingdruk box 3 naar 1,76% van vermogen
- Belastingdruk box 1 naar gelang winst

6. Financiering aanvragen
- Presentatie bedrijf vandaag jaarrekening
- = financiering aanvraag komende 3-5 jaar
- Onzekerheid: aankoop alleen via samenwerking